

Längre garantitider

– Bygg- och anläggningsföretagen måste nu släppa sitt motstånd mot att lämna långa garantier på sina arbeten.

Det säger Widar Andersson, ordförande i Bygghuset, med anledning av att kommissionen publicerar rapporten "Längre garantitider genom konkurrens, konsensus, statliga krav eller lagstiftning?"

Frilansjournalist Janne Sundling, som har författat rapporten, tar avstamp i en jämförelse mellan hur långa garantier man

får när man köper konsumentvaror. En ny Mitsubishi har tio års elektronikgaranti, en ny Audi tolv års rostskyddsgaranti. En ny säng från Hästens har 25 års garanti på fjäder- eller rambrott. En hårtork har två års funktionsgaranti och en ny bostad har två års garantitid på byggjobbet.

– En byggnad som ska användas i minst 100 år borde självklart ha längre garantitid än en hårtork, säger Widar Andersson.

Garantier känsliga

Janne Sundling konstaterar att det finns gott om ömma tår, garantitider är en känslig fråga. I det branschgemensamma standardregelverket Allmänna bestämmelser för byggande-, anläggnings- och installationsentreprenader, AB 92, sägs att garantitiden är två år om man inte i kontrakt kommer överens om något annat.

Det är alltså fullt möjligt att avtala om längre garantitider – men ytterst få använder den möjligheten. Samverkansforum, som samlar 13 statliga verk och myndigheter, överväger att kräva fem års garanti på alla statliga byggjobb om inte branschen frivilligt kan enas.

forts sid 2

På rätt kurs – för halv maskin

För åtta år sedan gjorde några unga kursdeltagare i SBL-programmet ett projektarbete där de presenterade idéer om hur byggföretagen – genom att förändra personalstrategierna – skulle kunna överleva på kort och lång sikt. Frilansjournalist Jan Ginsburg har träffat tre av dem som i dag arbetar som chefer i bygg- och fastighetsbolag. De har samtalat om vad de tycker har hänt under de här åren.

I dag är de tre intervjuade överens om att utvecklingen inom byggföretagen är på rätt väg, även om de hade hoppats att man skulle ha kommit längre. De tycker till exempel att attityder och värderingar har ändrats en hel del och att man inte är så rädd för förändringar längre. Jan Ginsburg

konstaterar att det mest anmärkningsvärda är de tre chefernas ändrade inställning till facket. 1995 var de mycket kritiska, i dag har de en betydligt positivare syn. På lokal nivå har de mycket bra relationer med facket, men ett viktigt undantag är det hårdnackade motståndet till att ändra lönesystemet i individuell riktning. Trögast att förändra är medarbetartanken – att sudda ut gränserna mellan arbetare, tjänstemän och olika chefer och specialister. Inte heller önskemålet om att "riva pyramiderna" har uppfyllts i särskilt hög grad. Att ha en kärna av fasta medarbetare och anlita underentreprenörer för att klara konjunktursvängningarna tycks dock ha slagit igenom.

På gång...

Bygghuset kommer att publicera rapporter om

- Är den gymnasiala yrkesutbildningen synkroniserad med företagets behov?
- Byggprocessen i ett strategiskt perspektiv
- Internationell jämförelse

Tidigare publicerade rapporter

- Mer företag – mindre bransch
- Pejling av värderingar i byggföretag
- Ställföreträdande kund i bostadssverige
- Kvinnor och män i byggyrken
- Byggsektorns struktur och utvecklingsbehov
- Förtroende och samverkan i byggandet
- Invandrare i byggbranschen

Bygghuset

är en fristående kommission som tillsattes av Sveriges Byggindustrier hösten 2001. Vi publicerar rapporter, studier, artiklar och nyhetsbrev. Dessutom anordnar vi seminarier. Arbetet pågår t.o.m. 31 oktober 2003.

Ansvarig utgivare

Widar Andersson
Tfn 070-577 26 00
widar.andersson@bygghuset.com

Redaktör

Lotta Oom
Tfn 073-983 03 28
lotta.oom@bygghuset.com

Bygghuset
Box 7785
103 96 STOCKHOLM
Tfn 08-21 02 72
Fax 08-21 02 73

För lite lärande – även för framgångsrika

Öresundsbron är ett av de mest framgångsrika infrastrukturprojekt under senare tid. Trots den tekniska utmaningen och den komplicerade processen lyckades man hålla tidtabellen, höll sig inom angivna budgetramar och uppfyllde kvalitetskraven.

Andrew Schenkel, ek dr på Handelshögskolan, har skrivit en avhandling om hur lärandet fungerade inom Öresundsbroprojektet. I en sammanfattning, som han har skrivit för Bygghögskolekommissionen, konstateras att det är av strategisk betydelse hur avvikelser

hanteras eftersom det direkt eller indirekt påverkar de tre resultatmåten tid, kostnad och kvalitet. Och hur man hanterar avvikelser handlar till stor del om lärande – hur man upptäcker och rättar till fel som uppstår. Även i detta framgångsrika projekt kunde mer ha gjorts för att förbättra förmågan att hantera avvikelser.

De som arbetade på den tekniska avdelningen kunde fortlöpande utveckla sitt lärande, men huvuddelen av dem som arbetade inom organisationen var inte aktivt involverade i problemlösning.

Kvinnor och män tycker lika om byggjobb

Barbro Olofsson har skrivit en uppföljande rapport om kvinnor i byggbranschen. Kvinnliga byggnadsarbetare och elektriker upplever och beskriver branschen på samma sätt som manliga yrkesarbetare. Kvinnorna anpassar sig till manlig norm, men de som är etablerade trivs och tycker att byggyrket är ett bra yrkesval. Under förutsättning att man är psykiskt stark. Inte mycket verkar ha hänt de senaste tio åren – de positiva och negativa faktorer som framkom under början av 1990-talet verkar bestå.

Det är framför allt de unga männen som frivilligt

lämnar den svenska byggbranschen i dag. Orsaken är bland annat nytt arbete. Varför väljer de ett annat arbete när de säger att de trivs i branschen – och varför kommer männen inte tillbaka efter arbetslöshet? Om man dessutom räknar med de kvinnor som slutar i branschen – och stora grupper manliga elever som slutar redan under utbildningen – så försvinner mängder av erfarenheter från branschen. Detta tyder på att det finns ett stort behov av förändringar om branschen ska framstå som attraktiv på sikt. Attraktiv för både män och kvinnor.

...forts Längre garantitider

En del av kritiken mot längre garantitider handlar om att många fel orsakas av fel i projekteringen och dem kommer man inte åt med längre garantitider. En andra är att dagens byggen till stor del består av olika former av installationer som byggs in i system och maskiner. För dem är garantitiderna bara ett år och då är det svårt för dem som svarar för installationen att lämna fem års garanti. Det är också orsaken till att man på anläggningssidan ofta tillämpar längre garantitider. Sundling anar dock en öppning: flera byggföretag har skapat modeller med större öppenhet mellan beställare och entreprenörer.

Företagsanda

JM bestämde sig i mitten av 1980-talet för att medvetet arbeta för att rekrytera kvinnor. I dag är 35 procent av tjänstemännen kvinnor och 15 procent av cheferna. Hälften av deltagarna i traineeprogrammet är kvinnor och fler byggnadsarbetare än snittet tar ut föräldraledighet. Men kvinnliga hantverkare, arbetsledare och platschefer är det ont om. Frilansjournalist Lotta Oom har intervjuat några anställda på JM. De är överens om att företagsandan med högt i tak och ledningens tydliga budskap att balans i livet är viktigt är några av anledningarna till att kvinnor – och män trivs på företaget.

På www.bygghogskolekommissionen.com kan du läsa rapporterna. Du kan också beställa dem på info@bygghogskolekommissionen.com, per telefon 08-21 02 72 eller fax 08-21 02 73.